

Investigating the Challenges of Research in Iran's Health Insurance Workers and Providing Solutions -2016

Ghalandarabadi L¹, Hooshmand E², Ramzi A.R³, Vafae Najar A⁴

Abstract

Purpose: Research is a logical and rational process that leads to revision, critique and refinement, or production and creation of a thought. The purpose of this research is to investigate the challenges of doing research and provide an appropriate solution to facilitate the research process in health insurance staff of the country.

Methods: The present study was a descriptive analytical research on 834 experts working in health insurance departments of the country in 2016 using self-administered questionnaire finally, 646 questionnaires were completed. Validity of the questionnaire was assessed using the views of health insurance experts and health system management specialists. To determine the reliability of the questionnaire, 50 health insurance experts from Khorasan Razavi province were interviewed at two stages.

Results: 314 (50%) women and 313 (50%) men were among the respondents. 276 (43.5%) of the respondents had a history of participation in the research methodology workshop. The rate of familiarity with the underlying factors and the research basis among the participants in the research (44.5%) was estimated. Among the most important barriers to research, the lack of access to library resources (47.8%) was 47.9% from the perspective of its staff, the most important way to support research in the country's health insurance organization is to allocate sufficient funds for research and provide sufficient opportunity to present research ideas (74%).

Conclusion: The limited scientific capability of experts, the organization and management of managers, the proportion of work and responsibility, limited library resources, and analytical thinking and inadequate communication with academic institutions are among the issues mentioned in this study; therefore, strengthening the domestic infrastructure and strengthening communication outsourcing, creating a suitable platform for research in the organization and developing organizational interactions, will be an effective steps to improve the research process in Iranian Health Insurance Organization.

Keywords: Research, Challenge, Health Insurance Organization

Received: 2017.11.23; Accepted: 2018.05.14

بررسی چالش های پژوهش در سازمان بیمه سلامت ایران و ارائه راه کار برای آن ۱۳۹۵

لیلا قلندر آبادی^۱، الهه هوشمند^۲، علیرضا رمزی^۳، علی وفايي نجار^۴

هدف: پژوهش کنشی عقلانی و فرایندی خردمندانه و منظم است که به بازنگری، نقد و پالایش و یا تولید و خلق اندیشه منجر می شود. هدف از این پژوهش بررسی چالش های انجام پژوهش و ارائه راه کار مناسب جهت تسهیل فرایند پژوهش در کارکنان بیمه سلامت ایران بوده است.

روش بررسی: پژوهش حاضر به صورت توصیفی-تحلیلی بر روی ۸۳۴ نفر از کارشناسان شاغل در ادارات کل بیمه سلامت کشور در سال ۱۳۹۵ با استفاده از پرسشنامه خود ایفا انجام گرفت که در نهایت ۶۴۶ پرسشنامه به صورت کامل تکمیل گردید. سنجش روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات متخصصان بیمه سلامت و نیز متخصصین مدیریت نظام سلامت سنجیده شد. جهت تعیین پایایی نیز تعداد ۵۰ پرسشنامه در اختیار کارشناسان بیمه سلامت استان خراسان رضوی طی دو مرحله قرار گرفت.

یافته ها: ۳۱۴ نفر (۵۰٪) از پرسش شوندهگان زن و ۳۱۳ نفر (۵۰٪) مرد بودند. ۲۷۶ نفر (۳۴/۵٪) از پرسش شوندهگان سابقه شرکت در کارگاه روش تحقیق را داشته اند. میزان آشنایی با عوامل زمینه ای و مقدمات تحقیق در بین افراد شرکت کننده در پژوهش (۴۴/۵٪) برآورد گردید. از مهم ترین موانع تحقیق نیز می توان به عدم دسترسی به منابع کتابخانه ای ۴۷/۹٪ اشاره نمود و مهم ترین راهکار حمایت از تحقیق در سازمان بیمه سلامت کشور از دیدگاه کارکنان آن اختصاص بودجه کافی جهت تحقیقات و ایجاد فرصت کافی جهت ارایه ایده های تحقیقاتی (۷۴٪) می باشد.

نتیجه گیری: توان علمی محدود کارشناسان، مشکلات موجود در ساختار و مدیریت سازمان، عدم تناسب کار و مسئولیت افراد، منابع کتابخانه ای محدود و ارتباطات ناکافی با موسسات علمی - پژوهشی از جمله چالش های انجام پژوهش در سازمان بیمه سلامت ایران می باشد لذا تقویت زیر ساخت های داخلی و تقویت ارتباطات برون سازمانی، ایجاد بستر مناسب برای تحقیق در سازمان و توسعه تعاملات سازمانی، گامی موثر در بهبود فرایند پژوهش در این سازمان خواهد بود.

کلمات کلیدی: پژوهش، چالش، سازمان بیمه سلامت

نویسنده مسئول: علی وفايي نجار، Vafaeaa@mums.ac.ir ، ORCID: 0000-0002-2499-2687

آدرس: مشهد، خیابان دانشگاه، دانشگاه ۱۸، دانشکده بهداشت

- ۱- کارشناس بیمه سلامت، اداره کل بیمه سلامت خراسان رضوی، مشهد، ایران
- ۲- استادیار، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
- ۳- مدیر کل بیمه سلامت استان خراسان رضوی، اداره کل بیمه سلامت خراسان رضوی، مشهد، ایران
- ۴- استاد، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

مقدمه

درصد و بیشتر است؛ حال آنکه به طور متوسط در ایران در ۱۰ سال اخیر سهم اعتبارات پژوهشی، بین ۲ تا ۴ درصد متغیر بوده است (۶، ۱). علاوه بر این، سهم تولید علم ایران به نسبت جمعیت قابل تأمل است. در حال حاضر متوسط سهم ایران با جمعیتی بالغ بر یک درصد از کل جمعیت دنیا، در دهه اخیر حدود ۲ درصد بوده است (۶). این رقم هشدار می دهد که برای نیل به آرمان چشم انداز توسعه کشور، دست کم به تلاشی پنج برابر امروز نیازمندیم. در این میان دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی به لحاظ در اختیار داشتن منابع و نیروهای متخصص و امکانات تحقیقاتی و بر عهده داشتن رسالت مهم تولید علم، بیش از همه در مقابل شکاف موجود پاسخگو هستند (۷).

در برآوردی که در کشور انجام شد، با وجود نیروهای متخصص دانشگاهی در دو وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، می توان چنین نتیجه گیری کرد که اگر هر عضو هیئت علمی تنها یک مقاله در سال به چاپ برساند، نه تنها پشت سر گذاشتن کشور های منطقه، بلکه دستیابی به موقعیت یکی از ۱۰ کشور برتر تولیدکننده علم دنیا دور از انتظار نیست (۷، ۶) این در حالی است که نتایج تحقیقات

پژوهش فرایندی خردمندانه و منظم است که به بازنگری، نقد، پالایش، تولید و خلق اندیشه منجر می شود. در فرایند چنین حرکتی است توسعه و تکامل علمی و به موازات آن توسعه جامعه تحقق می پذیرد (۱). به همین جهت بین کم و کیف عملکرد و درجه پیشرفت پژوهش در هر جامعه و سطح توسعه و شرایط عینی و ذهنی حاکم بر آن جامعه پیوستگی وجود دارد (۲). امروزه پژوهش را یک امر فردی و شخصی نمی دانند. بلکه واقعیتی اجتماعی است که در فرآیند آن اجزاء و عناصر عدیده ای نظیر موضوع، مجری پژوهش، بودجه و امکانات و تشکیلات پژوهشی در تعامل با یکدیگر قرار می گیرند و نظام تحقیقاتی کشور را به وجود می آورند (۳). اهمیت پژوهش در رشد و توسعه جوامع بر کسی پوشیده نیست. چنان که جوامع پیشرفته، موقعیت خود را بیش از هر چیز مرهون گسترش، تعمیق و بالندگی تحقیقات می دانند (۴). نگاهی به آمار تولید علم دنیا نیز نشان می دهد هفت کشور اول صنعتی جهان همان هفت کشور اول تولیدکننده علم هستند (۵). از نظر سهم اعتبارات پژوهشی نسبت به تولید ناخالص ملی، این رقم در کشورهای پیشرفته طبق برآوردهای جهانی بین ۲/۵ تا ۳

اجتماعی کشور به عهده آن نهاده شده و زمینه تحقق اهداف بلندی چون عدالت محوری، ارتقاء سطح کیفیت در ارائه خدمات سلامت، کاهش پرداخت از جیب، رفع همپوشانی بیمه ای و بسط و گسترش برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در سراسر کشور فراهم گردید (۱۲). بنابراین شناخت مشکلات نظام بیمه درمانی ایران و یافتن راه حل برای رفع آن ها، می تواند منجر به اصلاح در نظام بیمه درمانی کشور گردد که بدین منظور انجام تحقیقات دقیق و هدفمند مبتنی بر شواهد و با استفاده از متد صحیح تحقیق اجتناب ناپذیر خواهد بود (۱۳). لذا هدف از این پژوهش بررسی چالش های انجام پژوهش و ارائه راه کار مناسب جهت تسهیل فرایند پژوهش در کارکنان بیمه سلامت ایران بوده است، تا از این طریق چالش های موجود در امر پژوهش از این استخراج شده و با حصول نتایج کاربردی باعث تسهیل در روند پژوهش شد.

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه مقطعی است که بصورت مقطعی در سال ۱۳۹۵ انجام شد. جامعه آماری این مطالعه راکلیه کارکنان شاغل در سازمان بیمه سلامت کشور (استان ها و ادارات تابعه هر استان در شهرستان)، تشکیل می داد (۱۸۴۳ نفر).

روش انجام کار بدین ترتیب بود که پس از انجام مذاکره و جلب حمایت مسئولین گردآوری اطلاعات از واحدهای مورد مطالعه، بوسیله پرسشنامه ای محقق ساخته که روایی و پایایی آن سنجیده شد، آغاز گردید. جهت سنجش روایی محتوا پرسشنامه در اختیار ۵ نفر از متخصصان بیمه سلامت و نیز متخصصین مدیریت نظام سلامت قرار گرفت و روایی محتوای آن مورد تایید قرار گرفت. جهت تعیین پایایی نیز تعداد ۵۰ پرسشنامه در اختیار کارشناسان بیمه سلامت استان خراسان رضوی طی دو مرحله قرار گرفت. برای بررسی پایایی پرسشنامه طراحی شده، آلفای کرونباخ در هر حیطه به ترتیب برابر ۰/۸۱۸ برای بررسی عوامل زمینه ای تحقیق، ۰/۹۱۷ برای آشنایی با مقدمات تحقیق و ۰/۸۲۶ برای حیطه موانع انجام تحقیق بدست آمده بود. در مجموع کل پرسشنامه نیز ۰/۷۸ بدست آمد. این پرسشنامه دارای ۳۶ سوال بود که شامل چند بخش مشتمل بر عوامل دموگرافیک، عوامل زمینه ای تحقیق (۷ سوال) - آشنایی با مقدمات تحقیق

مشابه وجود موانع مدیریتی، تخصصی و مالی و تأثیر آن بر فعالیت های تحقیقاتی در دانشگاه را از دیدگاه اعضای هیئت علمی تأیید می کنند علی رغم موارد فوق انجام پژوهش با چالش - هایی مواجه است. صافی، محدودیت های پژوهشی کشور را در ۱۲ عامل دسته بندی می کند. او معتقد است با وجود آنکه محدودیت های قانونی، علمی، ارتباطاتی، مالی، سازماندهی و محدودیت های ابزاری از جمله موانع پژوهش محسوب می شوند اما مهم ترین مشکل در این زمینه، باورها و نوع نگرش جامعه به پژوهش است که بر سایر حیطه ها تأثیر می گذارد (۸).

قورچیان در مطالعه ای تحلیلی، موانع کلان مؤثر بر روند فعالیت های پژوهشی و تولید علم در ایران را در هفت دسته کلی: سیاسی، فرهنگ اجتماعی، آموزشی، مدیریتی، اقتصادی، قانونی و جهانی بین المللی طبقه بندی می کند (۹). بنا به نظر وی حاکمیت روح آموزشی بر دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و فقدان ارتباط مستمر آموزش و پژوهش در کشور و نبود ارتباطات منسجم با بیرون از دانشگاه از جمله مشکلات موجود در این حوزه است (۱۰). هداوندی، چالش های اساسی پژوهش و توسعه علمی در ایران را در نه دسته مشکلات و موانع سیاسی، فرهنگی، مدیریت مؤسسات علمی پژوهشی، سیستم اطلاع رسانی و تبادل علمی، اعتبارات تحقیقاتی، مشارکت با بخش خصوصی، ساختار تحقیقاتی دانشگاه ها، انگیزه پژوهشگران، دولتی بودن پژوهش و نیروی پژوهشگر بیان می کند (۱۱).

سازمان های ارائه دهنده مراقبت سلامت در راستای ارائه مراقبت های بهداشتی درمانی با کمبود منابع روبرو هستند و بدین منظور از سازمان های بیمه ای به منظور ایفای نقش مؤثر در تخصیص منابع و ارتقای سلامت کمک می گیرند. سازمان های ارائه دهنده خدمات درمانی برای رسیدن به رسالت خود نیاز به شناخت چالش های و پیش بینی راهکار برای حل مشکلات دارند که این مهم نیاز سازمان ها به تحقیق و پژوهش را توجیه می کند (۴). در ایران سازمان بیمه سلامت با هدف - توسعه کمی و کیفی خدمات بیمه، دستیابی به پوشش فراگیر خدمات سلامت، دستیابی به پوشش عادلانه خدمات، کاهش سهم مردم، رفع هم پوشانی بیمه ای، بسط و گسترش برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع ایجاد شد (۱۲) با تشکیل این سازمان، یکی از بزرگترین اصلاحات نظام رفاه

و نمودار برای توصیف داده ها و از آزمون های کلموگروف - اسمیرنوف^۱ برای بررسی نرمال بودن داده ها و از آزمون های کای دو^۲، استیودنت^۳ و من ویتنی^۴ بنا به ضرورت برای پاسخگویی به اهداف مطالعه استفاده گردید. سطح معنی داری آزمون ها ۵ درصد در نظر گرفته شد. تحلیل سوالات باز پاسخ نیز به صورت کیفی و به روش تحلیل محتوا. از طریق فرایندهای طبقه بندی نظام مند، کد بندی، و تم- سازی انجام شد. جهت اعتبار داده ها از معیارهای مقبولیت، انتقال پذیری، همسانی و تأیید- پذیری یا قابلیت اعتماد استفاده شد. قابلیت تصدیق مشارکت پژوهشگران در کلیه مراحل مطالعه انجام شد و همچنین سعی شد وقت کافی برای تحلیل داده ها در نظر گرفته شود. جهت انتقال پذیری تمامی مراحل مطالعه ثبت شد تا امکان پیگیری در هر مرحله وجود داشته باشد و جمع آوری و تحلیل داده ها به طور همزمان انجام شد. برای قابلیت اعتماد متن پاسخ ها توسط همکار دوم خوانده شد و در خصوص کدبندی و تغییرات لازم توافق به عمل آمد.

یافته ها

۵۸/۸٪ از مشارکت کنندگان در تحقیق استخدام رسمی و ۶۶/۱٪ آن ها دارای مدرک تحصیلی کارشناسی بودند ۲۲۰ نفر از این تعداد در بخش اسناد پزشکی سازمان بیمه مشغول به فعالیت بودند همچنین متوسط سن افراد ۴۰ سال و متوسط سابقه کار آنان ۱۵ سال بود. ۲۷۶ نفر (۴۳/۵٪) از پرسش شوندگان سابقه شرکت در کارگاه روش تحقیق را داشته اند و ۲۹۸ نفر دیگر (۴۶/۹٪) قبلاً در کارگاه های روش تحقیق شرکت نکرده بودند. ۶۱ نفر نیز به این سوال پاسخ نداده بودند. بر اساس نتایج حاصل از آزمون کای دو میزان شرکت در کارگاه روش تحقیق در بین مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری بالاتر از سایر مقاطع می باشد. این تفاوت از نظر آماری نیز معنی دار می باشد (p=۰/۰۰۱) از بین شرکت کنندگان ۲۲۰ نفر در قسمت اسناد پزشکی، ۱۰۶ نفر در قسمت بیمه گری، ۷۰ نفر در قسمت نظارت و بقیه در قسمت های

(۹سوال)- موانع تحقیق (۵سوال) - راهکارها و پیشنهادات (۹سوال) که در مقیاس پنج درجه ای لیکرت تنظیم شده بودند. (کاملاً مخالف - مخالف - بی نظر - موافق - کاملاً موافق) و در انتها نیز دو سوال به صورت باز جهت شناسایی راهکارهای رفع موانع تحقیق در سازمان قرار گرفت.

حداقل حجم نمونه مورد نیاز با در نظر گرفتن نسبت افرادی که کارگاه های روش تحقیق را گذرانده بودند (۰/۴۰٪) و نیز در گرفتن خطای ۰/۰۵ و توان آزمون ۰/۸۰٪، ۸۳۴ تعیین گردید. حجم نمونه با استفاده از رابطه زیر بدست آمده است.

$$n = \frac{(z_{1-\frac{\alpha}{2}} + z_{1-\beta})^2 p(1-p)}{d^2}$$

نمونه مورد پژوهش در این مطالعه با استفاده از نمونه گیری طبقه ای با تخصیص متناسب صورت پذیرفت. معیار ورود به مطالعه کارکنان با سمت حداقل کارشناس بوده و پرسشنامه هایی که ناقص تکمیل شده باشند از مطالعه خارج خواهند شد. شرکت در مطالعه اختیاری بوده و به شرکت کنندگان از جهت حفظ محرمانگی اطلاعات توضیح داده شد.

بر این اساس جامعه آماری مورد پژوهش بر اساس منطقه خدمتی براساس مناطق ۴ گانه سازمان بیمه سلامت کشور تقسیم گردید. بر این اساس از منطقه یک، چهار استان تهران، گلستان، مازندران و خراسان رضوی؛ از منطقه دو، سه استان گیلان، آذربایجان غربی و شرقی؛ از منطقه سه دو استان کرمان و فارس؛ و از منطقه چهار دو استان اصفهان و خوزستان انتخاب شدند. در این نوع نمونه گیری از منطقه ای با جمعیت بیشتر نمونه بیشتری اخذ می گردد. بعد از تعیین سهم هر طبقه، با استفاده از نمونه گیری تصادفی ساده افراد مورد مطالعه در هر طبقه انتخاب گردید. با توجه به ریزش احتمالی، تعدادی بیشتری پرسشنامه به هر استان ارسال گردید و در مجموع ۸۳۴ پرسشنامه بین جامعه آماری توزیع گردید که از این تعداد ۶۴۶ پرسشنامه تکمیل گردید. اطلاعات جمع آوری شده در هر مقطع بطور مرتب مورد بازبینی قرار گرفت تا از بروز خطا در داده ها اجتناب گردد.

داده ها بعد از جمع آوری و ثبت در نرم افزار SPSS در دو قالب توصیفی و تحلیلی آنالیز شدند. از شاخص ها

¹ Kolmogorov-Smirnov test

² Chi-squared test

³ T student

⁴ Mann-Whitney

خصوص آشنایی با تعیین عنوان پژوهش ($p=0/012$) و تعیین حجم نمونه ($p=0/081$) تفاوتی بین مدیران سازمان با سایر کارکنان وجود نداشت. اما در خصوص آشنایی با بیان مساله پژوهش ($p=0/005$)، تنظیم اهداف پژوهش $p=0/002$ و تهیه پرسشنامه ($p=0/025$) مدیران دستگاه توانایی بالاتری اعلام کرده اند.

در راستای ارائه پیشنهادات جهت رفع موانع تحقیق که سوال باز پرسشنامه بود و به روش تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفت موارد زیر توسط شرکت کنندگان عنوان شد: تعدیل حجم کاری روزانه کارکنان، برقراری تناسب بین نیروی با فعالیت روزانه، کوتاه نمودن روند تصویب طرح های تحقیقاتی اختصاص بودجه کافی جهت تحقیقات، ایجاد فرصت کافی جهت ارائه ایده های تحقیقاتی و تشویق محققان بخش خصوصی جهت انجام مطالعه و ارائه پیشنهادات پژوهشی به سازمان.

بحث و نتیجه گیری

این مطالعه با هدف بررسی چالش های انجام پژوهش در کارکنان بیمه سلامت ایران طراحی و انجام شده است. یافته های مطالعه دلالت بر این دارد که متوسط سن پرسش شوندهگان در استان خراسان 41 ± 6 سال بود که این میزان برای شرکت کنندگان در تحقیق در سایر استان ها برابر 40 ± 7 سال می باشد که این میزان تفاوت از نظر آماری معنی دار نیست ($p=0/0314$). همین طور برای سابقه کار این افراد نیز تفاوت معنی دار وجود نداشت $p=0/632$ از مهم ترین چالش های پژوهش در سازمان بیمه سلامت می توان به موانع مربوط به توان علمی، سازمان مدیریت، تناسب کار و مسئولیت، منابع کتابخانه ای، منابع مالی، ارتباط با موسسات خصوصی اشاره نمود.

بر اساس نتیجه مطالعه وحدتی و همکاران عمده ترین مشکل پژوهش در ایران عدم استفاده از نتایج تحقیقات کاربردی است. آن ها معتقدند تنها مشکل و مانع تحقیق در ایران اعتبار اندک نیست بلکه عوامل دیگری مانند فقدان محققان آشنا با روش های نوین تحقیق و عدم استفاده از نتایج تحقیقات بصورت کاربردی است (۱۴). فردوسی و همکاران نیز در این خصوص اعتقاد دارند که ۳۸ درصد از موانع بهره گیری به موانع مدیریت اختصاص

امور اداری، امور مالی، مدیریت و خدمات ماشینی فعالیت داشتند.

نمودار ۱ توزیع شرکت کنندگان بر اساس واحد فعالیت در سازمان بیمه نشان می دهد. یافته ها حاکی از آن است که میزان آشنایی با مقدمات تحقیق در بین کارکنان شاغل در سازمان بیمه سلامت کشور در حد متوسط می باشد. به طوری که میزان آشنایی با مفهوم تحقیق $44/16\%$ ، علاقه مندی به انجام پژوهش $44/2\%$ ، حمایت مدیران از انجام پژوهش در سازمان $44/1\%$ ، آشنایی با دستورالعمل تحقیق $44/5\%$ و اطلاع از سایر پژوهش های انجام شده $44/5\%$ در بین کارکنان بیمه سلامت ایران تعیین شده است.

در خصوص میزان آشنایی با مقدمات تحقیق نیز، میزان آشنایی با نحوه انتخاب موضوع ($44/5\%$)، آشنایی با نحوه نگارش بیان مساله ($44/7\%$)، آشنایی با نحوه نگارش اهداف، طراحی پرسشنامه و محاسبه حجم نمونه ($44/4\%$) و در نهایت چگونگی گزارش نتایج ($44/6\%$) در بین کارکنان بیمه سلامت ایران بود که این تفاوت در آشنایی با چگونگی انتخاب موضوع پژوهش و بیان مساله در بین کارکنان استان خراسان با سایر کارکنان معنی دار نبود. ($p=0/425$) اما در خصوص میزان آشنایی با تنظیم اهداف پژوهش $p=0/030$ ، آشنایی با طراحی پرسشنامه $p=0/008$ ، تعیین حجم نمونه $p=0/004$ و گزارش نتایج $p=0/010$ تفاوت معنی دار بین کارکنان استان خراسان با سایر کارکنان دیده شد. به این معنی که در استان خراسان بیش از 90% کارکنان بیان کرده بودند که با موارد فوق کمتر از حد متوسط آشنایی دارند. از دیدگاه مشارکت کنندگان در پژوهش مهم ترین موانع تحقیق شامل عدم دسترسی به منابع کتابخانه ای ($47/9\%$)، عدم توانایی در انجام تحقیق ($47/7\%$)، نبود مجله تخصصی ویژه سازمان ($47/4\%$)، عدم تاثیر تحقیق در ارتقاء کارکنان ($47/4\%$)، عدم دسترسی به مشاور آمار ($47/4\%$) و عدم دسترسی به اسناد تخصصی پژوهش ($47/3\%$) بود. که در خصوص عدم دسترسی به منابع علمی به عنوان مانعی بر انجام تحقیق تفاوت معنی داری بین نظر شرکت کنندگان در تحقیق در استان خراسان با سایرین وجود داشت ($p=0/015$). در کل کشور، 60% افراد موافق این مساله بودند که عدم دسترسی به منابع علمی و مشاور آماری مانعی بر انجام تحقیق می باشد. در

نمودار ۱: توزیع شرکت کنندگان بر اساس واحد فعالیت در سازمان بیمه

است. بنابراین پیاده سازی برنامه های آموزش کارکنان و توسعه توانمندی های آنان در زمینه های آموزشی و پژوهشی به عنوان یکی از وظایف تعریف شده در سازمان می تواند در این مورد راهگشا باشد (۲۶).

یافته های تحقیق در قسمت عوامل زمینه ای مرتبط با پژوهش نشان می دهد که ۴۶ درصد (۳۰۰ نفر) از کارکنان معتقدند مدیران آن ها از تحقیق و پژوهش حمایت می کنند اما از سوی دیگر حمایت مدیران از تحقیق و توجه آنان به این امر به عنوان یک راهکار برای تسهیل امر پژوهش در سازمان مورد تاکید قرار می گیرد، چرا که حمایت مدیران ارشد از فرایند تحقیق و پژوهش در سازمان در حقیقت نقش اساسی را در تسهیل این روند در سازمان ایفا می کند که ین مهم در مطالعه Chikwe و همکاران نیز مورد تاکید قرار گرفته است (۱۶). عوامل مدیریتی نظیر داشتن برنامه و اهداف روشن در سازمان مثلا تاثیر تحقیق بر ارتقای کارکنان که در این مطالعه بدان اشاره شده است (۵۴۰ نفر ۸۳ درصد) بر بهره وری پژوهشی افراد تاثیر مستقیم دارد و لذا رفع این موانع نیز بیش از آنکه متأثر از امکانات و منابع مالی باشد به نوع تفکر، نگرش و شیوه های مدیریتی بستگی دارد که در مطالعه عنایتی و همکاران نیز بر این موضوع تاکید شده است (۲۷).

در این مطالعه دسترسی به منابع کتابخانه ای به عنوان یک راهکار جهت بهبود امر تحقیق بیان شده است این موضوع در مطالعه هادوی و همکاران نیز به عنوان یکی از

دارد و ۶۲ درصد در حوزه مسایل اجرایی جای دارد (۱۵). Chicwe و همکاران در مطالعه خود با عنوان چالش های تحقیق و توسعه سرمایه انسانی در نیجریه به عواملی از قبیل سرمایه گذاری ناکافی نبود تجهیزات امکانات، فقدان آگاهی و عدم اجرای نتایج تحقیقات و... از جمله موانع اصلی تحقیق در نیجریه محسوب می شوند (۱۶). Majmudar در تحقیقی که در مورد موانع پژوهش در کشورهای آسیایی انجام داد به تأثیر تغییر و تحولات ناگهانی سیاسی بر تحقیقات علمی و برنامه های توسعه ای این جوامع اشاره می کند (۱۷). بطور کلی یافته های تحقیق حاکی از آن است که میزان آشنایی با مقدمات تحقیق در کارکنانی که دوره های روش تحقیق را گذرانده بودند بطور معنی داری بالاتر از سایر کارکنان بود $p=0/0001$ از آنجا که نیمی از کارکنان با روش تحقیق آشنا نبوده اند، می توان چنین نتیجه گیری نمود که موانع علمی و ضعف توانمندی های پژوهشی از موانع انجام تحقیق به شمار می آید. که با یافته های وکیلی (۱۸) و مطالعه انباری و همکاران (۱۹)، مطالعه میرزایی و همکاران که در دانشگاه شهید صدوقی یزد انجام شده همخوانی دارد (۲۰). بر اساس نتایج تحقیقات Ledley & Lovejoy (۲۱)، Hicks (۲۲)، Kajermo (۲۳)، Tien, Kuuppelomaki & Tuomi (۲۴)، (۲۵) میزان دانش و توانمندی های پژوهشی از جمله مواردی است که بر بهره وری پژوهشی و کاربست نتایج تحقیقات تاثیر دارد که این مساله با یافته های مطالعه حاضر همسو

های اطلاعاتی، عدم هماهنگی فعالیت های پژوهشی با برنامه های توسعه ملی و عدم سیاست گذاری مبتنی بر پژوهش را از مشکلات کشورهای در حال توسعه می داند (۳۱).

با بررسی متغیرها و روابط درونی آن ها، موانع پژوهش در سازمان بیمه سلامت کشور، تحت تاثیر عوامل فردی - سازمانی و زیر ساخت های تجهیزاتی است با وجود اینکه مدیریت صحیح منابع مالی جایگاه اساسی در رفع موانع تحقیق دارد؛ اصلاح و تغییر نگرش مدیران و کارشناسان به مقوله تحقیق و توسعه روابط بین سازمانی از اقدامات اساسی جهت بهبود وضعیت تحقیق خواهد بود. برگزاری کارگاه هایی جهت توجه بیشتر به تحقیق، توجه و تشویق ایده های نو در سازمان، بهبود فرایند مدیریت منابع انسانی و اصلاح زیر ساخت های تحقیق از قبیل بروز رسانی منابع کتابخانه ای و توسعه ارتباط با موسسات علمی پژوهشی، می تواند گامی موثر در ارتقای جایگاه تحقیق در سازمان باشد.

از محدودیت این پژوهش می توان به عدم تعمیم نتایج بخش کیفی و مشارکت محدود کارکنان در این بخش اشاره نمود. نظر به اینکه سازمان بیمه سلامت ایران از پایگاه داده ای و منابع مالی مناسبی برای انجام پژوهش برخوردار است؛ پیشنهاد می گردد تا سازمان برای تسریع در امر انجام پژوهش های کاربردی و استفاده سریعتر از نتایج آن ها در تصمیم گیری های مدیریتی، از افراد خبره و آشنا به تحقیق در خارج از سازمان استفاده نماید.

سپاسگزاری

تیم پژوهش بر خود لازم می داند تا از سازمان بیمه سلامت ایران و کلیه کارکنانی که ما را در انجام این تحقیق یاری نمودند تشکر نماید.

منابع

1. Amerioun A, Teymourzadeh E, Alijanzadeh M, Hakimzadeh S, Hosseini Shokouh S. Research Needs Assessment and Priority Setting for Health Economics: A Mixed method Study in Iran. *Journal of Military Medicine* 2014; 16(1): 23-8.
2. Hadavi M, Asadpour M, Razaiean M. Research Barriers from the Perspective of Academic Members and Strategies for Confronting with

محدودیت های اصلی تحقیق ذکر شده است (۲). مشکلات کمبود تجهیزات و امکانات پژوهشی از جمله مواردی است که در سایر مطالعات نیز بدان تاکید شده است. اساساً امکانات و تجهیزات از مسائل بسیار مهم در تحقیقات است. بویژه آنکه سهم قابل توجهی از پژوهش-ها به پژوهش های کاربردی اختصاص می یابد که نیازمند دسترسی منابع علمی جدید و به روز است (۱۵). همچنین یافته های مطالعه نشان می دهد توجه به منابع مالی یکی از راهکارهای اصلی در امر تسهیل پژوهش می باشد که در دیگر تحقیقات نیز پژوهشگران از جمله Samouei و همکاران بدان اشاره داشته اند (۲۶). بر اساس یافته ها ۸۰٪ از کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران به تحقیق علاقمند هستند؛ اما کمبود تفکر تحلیلی مانعی بر انجام پژوهش می باشد. Zikos و همکاران اشاعه و نهادینه کردن فرهنگ پژوهش در نظام آموزشی و مدیریت کشور ترویج فرهنگ خود تنظیمی پویا در مراکز دانشگاهی و مؤسسات آموزش عالی را پیشنهاد می کنند (۲۸). همچنین در تحقیق عامریون و همکاران تأثیر انگیزه های درونی افراد در میزان فعالیت های پژوهشی آن ها مورد تأیید قرار گرفته است (۱). علاوه بر این عادات شغلی نیز در بهره وری پژوهشی افراد مؤثر می باشد (۶). Majumder در تحقیق که در کشور افریقا انجام شد به تاثیر نگرش های شغلی و فرهنگی در امر تحقیقات تاکید میکنند که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد بنابراین توجه به موارد فوق می تواند در تسهیل فرایند پژوهش در سازمان بیمه سلامت ایران مورد توجه مدیران این سازمان قرار گیرد (۲۹).

در تحلیل سوالات باز استقبال محدود پژوهشگران سایر سازمان ها و بخش خصوصی جهت مشارکت در تحقیقات سازمان بیمه سلامت کشور یکی از مسائلی است که مورد توجه و تاکید کارکنان قرار گرفته است بصورت کلی مشخص نبودن جایگاه بخش خصوصی در تحقیق، نبود نظام ارزیابی تحقیقات و فقدان بانک اطلاعاتی جامع تحقیقات از جمله مواردی است که بدان اشاره شده است رنجبر و همکاران نیز در مطالعه خود به عدم هماهنگی پژوهش در بخش دولتی با خصوصی یه عنوان یکی از چالش های مهم در امر تحقیق در کشورهای در حال توسعه اشاره می کنند که با نتایج این مطالعه همخوانی دارد (۳۰). Brown نیز در تحقیقات خود فقدان بانک

- These Barriers in Rafsanjan University of Medical Sciences, Iran. *Journal of Health System Research* 2012; 9(3): 269-76.
3. Hodavand S. Country Research Challenges and its Impact on the Elimination of Immigration. *Tadbir*. 2005; 216: 44.
 4. Pariad R. Study of the structural barriers of research among faculty members of human sciences departments of Isfahan and western countries. *Proceedings of Higher Education and Sustainable Development* .2005; 2: 258-33.
 5. SAbori A. Iranian Research Report in 2005. *Rahyaft* 2007; 37: 48.
 6. Owlia P, Eftekhari MB, Forouzan AS, Bahreini F, et al. Health research priority setting in Iran: Introduction to a bottom up approach. *J Res Med Sci* 2011; 16(5): 691-8.
 7. Ghanei M, Eftekhari MB, Peykari N, Djalalinia Sh, et al. Health research system evaluation in IR of Iran. *Arch Iran Med* 2012; 15(7): 394-9.
 8. Safi A. The importance and place of research in education, future challenges, challenges and policies. *Educational Research* 2013; 8(3): 15-24.
 9. Ghorchian, Naderogholi, Pathology and Research Damage of the Country), *Encyclopedia of Higher Education*, by Nadergoli Ghourchian et al., Volume 1, Tehran: Encyclopedia of Farsi 2004; 8- 4.
 10. Ghorchian N. Pathology and Research Damage of the Country. *Encyclopedia of Higher Education* 2015; 5(3): 12-20.
 11. Hodavandi S. Research and research in the field of dad and don'ts. *Electronic Industries Monthly*. 2013; 10 (35-45).
 12. Iran Health Insurance Organization. Introduction of Iran Health Insurance Organization. <http://www.bimehsalamat.ir/sso/2017>.
 13. Khojasteh A, Momtazmanesh N, Entezari A, Einollahi B. Integration of medical education and healthcare service. *Iranian J Publ Health* 2009; 38(1): 29-31.
 14. Vahdati M, Mazloomy S, Salimi T, Eghbal A. A survey on educational research barriers in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2014. *jmed* 2014; 9(2): 23-40.
 15. Ferdosi M, Dehnavi R, Faraji F, Yarmohamadian MH, Vatankhah S. Utilization of Research Results at Office of Deputy Minister for Management and Resources Development in the Past Five Years and Identification of Obstacle. *Health Information Management* 2009; 6(2): 152-61.
 16. Chikwe, Christian K ,Reuben C, Nwachukwu K, . Challenges of Research and Human Capital Development inNigeria. *Journal of Education and Practice*. 2015; 6(28); 44-47.
 17. Hansen HP1, Tjørnhøj-Thomsen T. Meeting the Challenges of Intervention Research in Health Science: An Argument for a Multimethod Research Approach. *Patient* 2016; 9(3): 193-200. doi: 10.1007/s40271-015-0153-9.
 18. Vakili A, Mehr Alizadeh S, Pour Hoseyni SM. View of academics of Faculty of Medicine of Semnan University of Medical Sciences towards student research The *Journal of Medical Education and Development Yazd* 2011; 6(1): 11-6.
 19. Anbari Z, Jadidi RA. Comparing of Barriers to Research Activities among Students of Arak University of Medical Sciences, and Appropriate Strategies for Student Research Management. *Iranian Journal of Medical Education*. 2013; 13(5): 399- 412.

20. Mirzaei Alavijeh M, Mazloomy Mahmoodabad S, Hosseini P, Abbasi Shuvazi M, F. R. A Survey of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences Students' Opinions about Research Barriers during University Training. *Journal of Medical Education Development Zanjan*. 2012; 6(10): 63-70.
21. Ledley, F. D.; Lovejoy. F. H. Factors influencing the interest, career paths, and research activities of resent graduates from an academic pediatric residency program. *Pediatrics* 2013; 92(3): 436-441.
22. Hicks, C. B. A., "Study of nurses' attitude towards research: a factor analytic approach", *Journal of Advance Nursing* 2009; 23: 376-379.
23. Kajermo K., Nordström, G., Krusebrant; A., Björvell, H. Barriers to and facilitators of research utilization-as perceived by a group of registered nurses in Sweden. *Journal of Advanced Nursing*, Blackwell Publishing 2008; 27(4): 798-807.
24. Kuuppelomaki, M.; Tuomi, J., "Finish nurses' View on their Research Activities", *Clinical Nursing* 2013; 12: 589-600.
25. Ien, F. F., "Faculty research behavior and career incentive: The case of Taiwan", *International Journal of Educational. Development, SSCI listed journals* 2007: 4-17.
26. Samouei R, Tayebani T, Moslehi M. Research Needs of Faculty Members in Isfahan University of Medical Sciences. *Health Inf Manage* 2013; 9(7): 951-7.
27. Enayati T, Zameni F, Ghorbani T. A study of Research Barriers from the Viewpoint of Teachers in Behshahr. *Quarterly Journal of New Approaches in Educational Administration* 2013; 3(4): 189-205.
28. Dimitrios Zikos, Marianna Diomidous, John Mantas. Challenges in the Successful Research Management of a Collaborative EU Project. *Acta Inform Med* 2012; 1: 15-7.
29. Majumder, M. A. A., "Issues and priorities of medical education research in Asia", *Annals Academy of Medicine* 2014, 33(2): 257-263.
30. Ranjbar M, Vahidshahi K, Mahmoudi M. Viewpoints of the attendings and medical students about the Students' evaluation of the attendings, Mazandaran . *J Mazandaran Univ Med Sci* 2007; 16 (56): 126-135.
31. Brown J. H. Facilitating research utilization, across-sector review of research evidence. *International Journal of Public Sector Management* 2007; 17(6): 520-534.